

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

МАУП

***СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПСИХОСОМАТИКИ»***

Спеціальність:	С4 Психологія
Освітній рівень:	другий (магістерський) рівень
Освітня програма:	Психологія

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Актуальні проблеми психосоматики
Шифр та назва спеціальності	С4 Психологія
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	3 кредити/90 год. Лекції: 14 год. Практичні заняття: 20 год. Самостійна робота: 56 год.
Термін вивчення дисципліни	
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	екзамен
Сторінка дисципліни на сайті	

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація

Науковий ступінь	
Вчене звання	
Посада	
Дисципліни, які викладає НПП	
Напрями наукових досліджень	
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	
Контактний тел.	
Портфоліо викладача на сайті кафедри	

Анотація курсу. Курс «Актуальні проблеми психосоматики» знайомить студентів з цілісним підходом до розуміння здоров'я і хвороби людини. Психосоматика — це напрям у медицині (психосоматична медицина) та психології, що займається вивченням впливу психологічних (переважно психогенних) факторів на виникнення і подальшу динаміку соматичних (тілесних) захворювань. Згідно основному постулату цього розділу клінічної психології, в основі лежить реакція на емоційне переживання, що супроводжується функціональними змінами і патологічними порушеннями в органах. Відповідна схильність може впливати на вибір органу або системи, що вражаються.

Предмет вивчення навчальної дисципліни: у рамках психосоматики досліджувалися і досліджуються зв'язки між характеристиками особистості (конституціональні особливості, риси характеру і особистості, стилі поведінки, типи емоційних конфліктів) і тим чи іншим соматичним захворюванням

Мета курсу: навчальної дисципліни «Актуальні проблеми психосоматики» є набуття студентами знань про особливості психологічного функціонування осіб, котрі страждають на психосоматичні розлади, психологічні особливості проведення психодіагностики та психологічний аспект перебігу лікувального процесів.

Завдання навчальної дисципліни: Ознайомити студентів з теоріями та концепціями психосоматики, загальними закономірностями, динамікою змін психічного функціонування пацієнтів з психосоматичними захворюваннями, основними психосоматичними характеристиками пацієнтів з найбільш поширеними захворюваннями, а також психодіагностикою та психологічною допомогою особам із психосоматичними захворюваннями.

Пререквізити навчальної дисципліни: Вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми психосоматики» базується на знаннях та вміннях, отриманих здобувачами освіти під час

здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Постреквізити навчальної дисципліни: Здобуті знання, уміння та компетентності в рамках даної дисципліни є основою для проведення і оформлення будь-яких досліджень в ході навчання та, зокрема, опанування освітніх компонент: «Виробнича та переддипломна практика», «Підготовка та захист кваліфікаційної роботи».

Програмні компетентності:

Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
Спеціальні компетентності	СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.
Результат и навчання	ПРН5 Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	К-сть годин, з них:			Методи навчання/методи оцінювання
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	
1 семестр					Методи навчання: словесні (навчальна лекція; бесіда; навчальна дискусія); індуктивний метод; дедуктивний метод; традиційний метод; аналітичний; синтетичний; практичний (робота з фабулами юридичних справ); пояснювальний; ілюстративний; репродуктивний; метод проблемного викладу; частково-пошуковий; дослідницький; інтерактивні методи (аналіз ситуацій; дискусії, дебати, полеміки; діалог, синтез думок; мозковий штурм; відпрацювання навичок; ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань); моделювання професійної діяльності; інноваційні методи навчання (компетентнісний; проєктно-дослідницький); кейс-метод. Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах навчання);
Змістовний модуль 1. Теорії та концепції психосоматики розуміння портрету особистості пацієнтів із серцево-судинними, шлунково-кишковими розладами та захворюванням шкіри					
Тема 1	Теорії та концепції психосоматики	2	2	8	
Тема 2	Особливості дитячої психосоматики	2	4	8	
Тема 3	Психосоматичний портрет особистості із серцево-судинними захворюваннями	2	2	8	
Тема 4	Психосоматичний портрет особистості із розладами шлунково-кишкового тракту та харчової поведінки	2	4	8	
Тема 5	Психосоматичний портрет особистості із розладами шлунково-кишкового тракту та харчової поведінки	2	2	8	
Змістовний модуль 2. Психосоматичний портрет особистості із захворюванням нирок, опорно-рухової та ендокринної систем.					
Тема 6	Психосоматичний підхід у трактуванні захворювань нирок	2	2	8	
Тема 7	Психосоматичний підхід у трактуванні захворювань опорно-рухової та ендокринної систем	2	4	8	

					й контроль (контрольні , самостійні роботи, реферати); тестови й контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність); метод самоконтролю та самооцінки; оцінювання кейс-завдань.
Модульна контрольна робота					
Всього:		14	20	56	
Форма контролю: залік					

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення аудиторних занять, доступ магістрантів до Інтернету.

Форми і методи контролю

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять, метою якого є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, умінь використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань тощо. Можливості поточного контролю є надзвичайно широкими: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз законодавства та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- самостійне опрацювання тем.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий.

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі тощо); комбінований контроль; презентація самостійної роботи; спостереження як метод контролю; тестовий контроль; проблемні ситуації.

Система оцінювання та вимоги

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

	Поточний контроль знань							Модульн а контроль на робота	Екзамен	Загаль на кількіс ть балів
Теми	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	20	20	100
Робота н а семінарськ о му занятті	3	3	3	3	3	3	3			
Самостійн а робота	3	3	3	3	3	3	3			

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Модульний контроль проводиться на останньому занятті модуля у письмовій формі, у вигляді тестування.

Критерії оцінювання модульного тесту з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми психосоматики»:

При оцінюванні модульного тесту враховуються обсяг і правильність виконання завдань:

- оцінка «відмінно» (A) виставляється за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% всіх завдань);
 - оцінка «добре» (B) виставляється за виконання 80% всіх завдань;
 - оцінка «добре» (C) виставляється за виконання 70% всіх завдань;
 - оцінка «задовільно» (D) виставляється за правильне виконання 60% запропонованих завдань;
 - оцінка «задовільно» (E) виставляється, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
 - оцінка «незадовільно» (FX) виставляється, якщо виконано менше 50% завдань.
- Неявка на модульний тест - 0 балів.

Вищезазначені оцінки перетворюються на рейтингові бали таким чином:

- «A» - 18-20 балів;
- «B» - 16-17 балів;
- «C» - 14-15 балів;
- «D» - 12-13 балів.
- «E» - 10-11 балів;
- «FX» - менше 10 балів.

Підсумкова семестрове оцінювання з дисципліни «Актуальні проблеми психосоматики» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання студентів. Воно проводиться у терміни, визначені навчальним планом, і охоплює обсяг матеріалу, визначений програмою курсу.

Підсумкове оцінювання проводиться у формі екзамену. До семестрового оцінювання допускається студент, який виконав усі необхідні роботи.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Оцінка самостійної роботи

Загальна кількість балів, отриманих студентом за виконання самостійної роботи, є одним із складових академічної успішності з дисципліни. Самостійна робота з кожної теми, відповідно до програми курсу, оцінюється в діапазоні від 0 до 3 балів за допомогою стандартизованих та узагальнених критеріїв оцінювання знань.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань) критерії оцінювання.

Максимально можлива оцінка самостійної роботи (індивідуальні завдання)	Рівень виконання			
	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно
3	3	2	1	0

Форми оцінювання включають: поточне оцінювання практичної роботи; поточне оцінювання засвоєння знань на основі усних відповідей, доповідей, презентацій та інших форм участі під час практичних (семінарських) занять; індивідуальні або групові проекти, що вимагають розвитку практичних навичок і компетентностей (опціональний формат); вирішення ситуаційних завдань; підготовка резюме з самостійно вивчених тем; тестування або письмові іспити; підготовка проектів статей, тез конференцій та інших публікацій; інші форми, що забезпечують всебічне засвоєння навчальної програми та сприяють поступовому розвитку навичок для ефективної самостійної професійної (практичної, наукової та теоретичної) діяльності на високому рівні.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECT8	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D		
60-67	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу «Актуальні проблеми психосоматики» включає різні форми роботи зокрема, парну, в підгрупах та індивідуальну, виконання всіх проміжних завдань регламентуються дедлайном. Відпрацювання пропущених проміжних завдань можливе шляхом самостійної підготовки із супроводом викладача. Використовувані студентами в курсі запозичені матеріали мають містити покликання на першоджерела, а виконання проміжних навчальних завдань мають бути авторськими, базованими на рефлексії студентів, що забезпечує дотримання студентами академічної доброчесності. Обов’язковою літературою та супроводжуючими матеріалами студента забезпечує викладач.

Рекомендовані джерела інформації:

Основні джерела:

1. Гайдук Ю. Психосоматика. Твоє тіло говорить. Навчальний посібник. 2025. 176 с.
2. Кравченко Т. Довідник "Сповідь тіла". Психосоматика органів та частин вашого тіла. К.: Психобук. 2023. 143 с.
3. Мозгова, Г. П., Ханецька, Т. І., Якимчук, О. І. Психосоматика: психічне, тілесне, соціальне. Хрестоматія: Навчальний посібник. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. 384 с.
4. Нетреб С. Психосоматика. Факти та докази. К.: Кафедра. 2025. 168с.
5. Практична психосоматика: хронічний біль. Навчальний посібник. Чабан О. С., Хаустова О. О., Асанова А. А. Видавництво Медкнига-Київ. 2024. 131 с.
6. Практична психосоматика: діагностичні шкали. Чабан О. С., Хаустова О. О. Видавництво: Медкнига. Київ. 2025. 248 с.
7. Шторк Т. Психоаналіз і психосоматика. Тілесні основи психодинаміки. Підручник. Вид-во Р. Бурлаки. 2025. 312 с.
8. Чабан О.С., Хаустова О.О., Омелянович В.Ю. Психічні розлади воєнного часу. Монографія. К.: Видавничий дім Медкнига, 2023. 232 с.
9. Галас А. І. Особливості регулювання емоційної сфери психосоматичних хворих: робота на здобуття кваліфікаційного ступеня магістра : спец. 053 Психологія / наук. кер. Г. А. Козак ; Волинський національний університет імені Лесі Українки. Луцьк, 2024. 82 с.

Додаткові:

10. Якимчук О., Ханецька Т. Вплив сім'ї на виникнення психосоматичних розладів у дітей молодшого шкільного віку. // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 12. С. 90-104. Психологічні науки : зб. наук. праць / за наук. редакцією І. С. Булах. Київ : Видво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. Вип. 14 (59). 110 с.
11. Кокун О., Візнюк І., Пайкуш М., Долинний С., Ордатій А. та Карімулін Р. Психічне здоров'я волонтерів: походження психосоматичних розладів при посттравматичному стресовому розладі. Медицина невідкладної допомоги, 2025, № 20 (8). С. 717–724. DOI: 10.22141/2224-0586.20.8.2024.1807.
12. Костюченко О. В. Психологічні техніки в роботі з психосоматичними проблемами. Психологія свідомості: теорія і практика наукових досліджень: матеріали Міжн. наук.-практ. Конф. (Київ, 5 грудня 2024 р.) Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. С. 200–205. URL: https://drive.google.com/drive/folders/15wEQoCoHoEvN GUNlvyH3uzIIGh_4P917.